S. Literas tuas V. Cl. per mercatores nostros accepi. Magna
voluptate legi ea, quae de mundi unitate scripsisti. Non tamen
ea, de quibus dubitabam, prorsus absurda et falsa iudicavi.
Agnosco diversitatem magnam esse inter mundum et homines:
imo homines inter se differre plurimum. Maxima discrepantia
haec esse videtur, quod mundus anima caret, homo vero anima
propria praeditus est. Verum hisce omnibus non tollitur difficultas,
Cur partes seu humores hominum speciei similium non con-
funduntur, ita ut partes unius succedant partibus alterius:
An quia diversis temporibus, diversis [illegible], diversis educuntur?
An quia propriam habent animam? Non sane, sed quia
[illegible] imo totius constitutio eiusmodi est, ut, licet
haec partim concederent, mutuo tamen confundi nequeant.
Haec omnia [illegible] ab anima mundi, id est ab efficiente gubernante
eodem certe modo [illegible] nequeat egredi ulterius.
singula, ut quodvis rerum [illegible] gravium et levium sumenda sunt,
si omnia ab hoc motu explicabitur. Praeterea manifestum
quod situs terrae et aquae [illegible] motum rectum tribui, cuius termini sunt centrum
et [illegible] circumferentia. Sicut a. alter omnia alia
ipsum et coeli [illegible] nihil possunt agere, sic et motu locali, praeterim
in coelos nihil possunt agere, sic [illegible] obtineri, tum coelos non concavum
cum motus diversi generis obtineantur, tum coelos non concavum.
Quare si plures mundi ponantur, erunt tamen coeli
quae obstacula [illegible] terminis intermediis [illegible]
mundi alia cohibebunt. Quae de aeternitate
mundi ab Arte physice dicuntur, nobis Christianis
mundi aeternitatem demonstrant. Sed quia is ipse in
libris physicis Deum efficientem causam agnoscit vel
contradictio implicat, vel aliquis praeter consuetum et
naturam, ortus admittendus erit. Non video qua ratione
Deus in metaph. [illegible] ens infinitum [illegible] ponatur,
in physicis v. haec ipsa vestigia [illegible]. Noveris
physica metaphysicis non contraria, imo pleraque physica
metaphysica esse. Nam quot quot rerum essentias
absolute non quoad motum obnoxias [illegible] considerant in
physicis Aristot.? [illegible] metaphysicis olim
maiorem [illegible] physicos Aristot. [illegible]
metaphysicam [illegible] demonstravit. [illegible]
Commendo tibi iuvenes hos et modestos et diligentes:
rogo ut eorum studia tua eruditione iuvare, eorum
mores tua auctoritate formare digneris.
Si D. Erasti theses in lucem dare cogitas, iunge quaeso
orationes quas habuit dum doctores promoverent.
Item ea quae physice contra Ubiquitarios asseruit.
Vidi diebus hisce Zabarellam quoque contra ipsum insurrexisse
in suis libris physicis. Fac ut [illegible] quoque omnes te

Crassi discipulum et defensorem cognoscant.
Ignosces festinationi meae: malui enim nostros hisce
prorsus nullis literis ad te transmittere.
Salutem officiosam meo nomine meaeque uxoris dices
lectissimae tuae coniugi una cum tota familia.
Raptim ligaro 30 Maij.
T. observ. Henr: Lanarens.

Hypothesi. Licet eiusdem formae et naturae sint, ita ad eundem numero locum ferri posse, loquor de motu naturali, non de actuali, qualis est spiritum et ignis in animalibus, qui sursum deorsum ac in omnes partes moventur. Quamquam in plures mundi dicatur, utique de motu (cum plerumque animalibus et plurimis mundi partibus assentiatur) pareat quamque singulorum ad centrum in uno loco moveri sunt apta. Hoc concesso, terra mundi 6. in suo centro puncto quiescit, asserui, et quomodo deorsum moveri potuit, si alter mundus sit superior ut alium et situm obtineat. Sed quamquam in suo loco continebitur terra nec mixgabit in alium mundum. Infero cum Aristotele, quod quos terras in altero mundo aut tamen violenta, aut nostrae terrae violenta, aut tamen differentiam inter se, quod pugnat cum hypothesi ab omnibus concessa.
Ad 2. Etsi credam Aristotelis deum omnipotentia, in physicis tamen physice non theologice loquor, ac multum refert physice ad causas principijs.

Clariss.o V.
D.D. Theophilo Madero,
professori physicas
in inclyta academia
Heidelbergensi acutiss.o
Dno et amico
observando.
Heydelberg.